

Вноситься
Кабінетом Міністрів України

Ю. СВИРИДЕНКО

“ ”

2026 р.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до Закону України “Про прокуратуру” щодо приведення у відповідність з Конституцією України функцій прокуратури в частині здійснення представництва інтересів держави в суді

Верховна Рада України п о с т а н о в л я є:

І. Внести до Закону України “Про прокуратуру” (Відомості Верховної Ради України, 2015 р., № 2—3, ст. 12 із наступними змінами) такі зміни:

1. Пункт 2 частини першої статті 2 викласти в такій редакції:

“2) представництво інтересів держави в суді у виключних випадках і в порядку, визначених законом;”.

2. У пункті 3 частини третьої статті 8¹ слова “громадянина або” виключити.

3. Статтю 23 викласти в такій редакції:

“Стаття 23. Представництво інтересів держави в суді

1. Прокурор здійснює представництво в суді інтересів держави у разі їх порушення або загрози порушення у виключних випадках та в порядку, визначених законом.

2. Прокурор здійснює представництво інтересів держави в суді у таких виключних випадках:

1) порушення або загроза порушення фундаментальних національних інтересів України або стратегічних загальнонаціональних пріоритетів, визначених законом;

2) порушення або загроза порушення інтересів держави щодо об’єктів права власності Українського народу або об’єктів цивільного права, які перебувають під особливою охороною держави, забезпечення збереження яких гарантовані державою та які відповідно до закону є вилученими з цивільного обороту або обмежено оборотоздатними;

3) відсутність органу державної влади, органу місцевого самоврядування чи іншої юридичної особи публічного права, які відповідно до закону уповноважені на захист інтересів держави в суді, або відсутність у таких суб'єктів повноважень на звернення до суду з відповідним процесуальним документом у спірних правовідносинах;

4) порушення інтересів держави органом державної влади, органом місцевого самоврядування чи іншою юридичною особою публічного права, до повноважень яких віднесено судовий захист таких інтересів держави;

5) наявність колізії повноважень між органами державної влади, органами місцевого самоврядування та іншими юридичними особами публічного права щодо здійснення ними захисту інтересів держави у межах їх компетенції;

6) заподіяння шкоди інтересам держави кримінальним правопорушенням або іншим суспільно небезпечним діянням, якщо цивільний позов у кримінальному провадженні не був або не міг бути поданий чи був залишений без розгляду;

7) виявлення прокурором під час здійснення процесуального керівництва досудовим розслідуванням, участі у кримінальному або адміністративному провадженні незалежно від їх результатів фактів порушення або загрози порушення інтересів держави, що потребують судового захисту;

8) звернення органу державної влади, органу місцевого самоврядування чи іншої юридичної особи публічного права із клопотанням про подання позову у зв'язку з неможливістю самостійного захисту інтересів держави;

9) у справах про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави.

Прокурор бере обов'язкову участь у розгляді справ у випадках, визначених законом.

Не допускається здійснення прокурором представництва в суді інтересів держави у правовідносинах, пов'язаних із виборчим процесом, проведенням референдумів, діяльністю Верховної Ради України, Президента України, створенням та діяльністю медіа, а також політичних партій, організацій, що здійснюють професійне самоврядування, та інших громадських об'єднань.

3. Приводом для початку встановлення наявності підстав для представництва інтересів держави в суді є:

1) інформація, отримана під час виконання повноважень прокурора;

2) інформація, що надходить до органів прокуратури від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, інших юридичних осіб публічного права;

3) звернення фізичних і юридичних осіб, народних депутатів України, депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутатів місцевих рад та об'єднань громадян;

4) публічна інформація, публікації у медіа.

Прокурор не має права самостійно ініціювати пошук або збір інформації для початку встановлення підстав для представництва інтересів держави в суді поза межами випадків, визначених цією статтею (за виключенням, коли пошук або збір інформації здійснюється з метою встановлення підстав для представництва інтересів держави в суді у справах про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави).

4. За наявності інформації, передбаченої частиною третьою цієї статті, прокурор має право:

1) звертатися з письмовим запитом до органів державної влади, органів місцевого самоврядування, інших юридичних осіб незалежно від організаційно-правової форми, їх посадових і службових осіб, об'єднань громадян щодо безоплатного отримання копій документів та відповідної інформації;

2) збирати відомості про факти, що можуть бути використані як докази; в установленому законом порядку запитувати, отримувати речі, документи, їх копії, ознайомлюватися з ними (інформація та копії документів, які містять відомості, що відповідно до закону віднесені до інформації з обмеженим доступом, можуть бути отримані та використані з урахуванням вимог законодавства щодо обігу та захисту такої інформації);

3) отримувати від посадових та службових осіб органів державної влади, органів місцевого самоврядування чи інших юридичних осіб публічного права письмові пояснення, а від інших осіб — за їх згодою;

4) засвідчувати копії документів у справах, у яких ним здійснюється представництво інтересів держави в суді, крім випадків, якщо законом встановлено інший обов'язковий спосіб засвідчення копій документів;

5) одержувати письмові висновки фахівців, експертів з питань, що потребують спеціальних знань;

6) з метою вирішення питання щодо наявності підстав для перегляду судових рішень у справі, розглянутій без участі прокурора, ознайомлюватися з матеріалами справи в суді та отримувати їх копії; користуватися таким самим правом з метою вирішення питання про вступ у справу за позовом (заявою) іншої особи.

5. Орган державної влади, орган місцевого самоврядування, їх посадові та службові особи, керівники інших юридичних осіб незалежно від організаційно-правової форми, об'єднання громадян, яким надіслано запит прокурора, зобов'язані не пізніше п'яти робочих днів з дня отримання запиту надати прокурору у разі наявності відповідну інформацію, копії

документів (інформація та копії документів, які містять відомості, що відповідно до закону віднесені до інформації з обмеженим доступом, можуть бути отримані та використані з урахуванням вимог законодавства щодо обігу та захисту такої інформації).

У разі коли запит прокурора стосується надання значного обсягу інформації або потребує пошуку інформації серед значної кількості даних, строк розгляду запиту може бути продовжено до двадцяти робочих днів з обґрунтуванням причин такого продовження, про що прокурору письмово повідомляється не пізніше п'яти робочих днів з дня отримання запиту.

Невиконання посадовою особою законних вимог прокурора тягне передбачену законом відповідальність.

6. У разі встановлення підстав для представництва інтересів держави у суді прокурор:

- 1) звертається до суду з позовом (заявою);
- 2) вступає у справу, провадження у якій відкрито за позовом іншої особи, до початку розгляду справи по суті;
- 3) ініціює перегляд судових рішень, у тому числі у справі, порушеній за позовом (заявою) іншої особи;
- 4) подає цивільний позов під час кримінального провадження у випадках та порядку, визначених Кримінальним процесуальним кодексом України.

7. Наявність підстав для представництва має бути обґрунтована прокурором у суді.

У разі підтвердження судом наявності підстав для представництва прокурор користується процесуальними повноваженнями відповідної сторони процесу. У випадку порушення інтересів держави органом державної влади, органом місцевого самоврядування чи іншою юридичною особою публічного права, до компетенції яких віднесено захист цих інтересів в суді, або в разі відсутності уповноваженого на захист цих інтересів суб'єкта прокурор набуває статусу позивача.

Прокурор користується правами, передбаченими процесуальним законом та законом, що регулює виконавче провадження.

8. Представництво інтересів держави у суді у справах про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави здійснюється прокурорами Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, а у визначених законом випадках — прокурорами Офісу Генерального прокурора в порядку та на підставах, визначених Цивільним процесуальним кодексом України.

З метою підтвердження наявності необґрунтованих активів та збору доказів їх необґрунтованості в межах своєї компетенції прокурор у порядку

та обов'язі, визначених законодавством, має спеціальний доступ до автоматизованих інформаційних і довідкових систем, реєстрів та банків даних, держателем (адміністратором) яких є державні органи або органи місцевого самоврядування.

Для визначення вартості активів з ознаками необґрунтованості в межах своєї компетенції прокурор може залучати на добровільній основі, у тому числі на договірних засадах, кваліфікованих спеціалістів та експертів, зокрема іноземців, з будь-яких установ, організацій, контрольних і фінансових органів.”.

4. У статті 24:

- 1) у назві статті слова “громадянина або” виключити;
- 2) частину третю після слів “господарській справі” доповнити словами “, а також інших процесуальних документів”;
- 3) у частині п'ятій слова “у кримінальній справі” замінити словами “за цивільним позовом у кримінальному провадженні”.

II. Прикінцеві та перехідні положення

1. Цей Закон набирає чинності з 1 січня 2027 року.

2. Представництво прокуратурою інтересів держави в судах у справах, провадження в яких було розпочато до набрання чинності цим Законом, здійснюється за правилами, які діяли до набрання ним чинності, — до ухвалення у відповідних справах остаточних судових рішень, які не підлягають оскарженню.

**Голова
Верховної Ради України**